

PROGRAM 54. ŠTUDIJSKIH DNEVOV DRAGA 2019

PETEK, 30. AVGUSTA 2019

- Ob 16.30: Andreja Duhovnik

GOVORIM – GOVORIMO SLOVENSKO, ZAVEDANJE IZBIRE IN RAZUMEVANJE ODLOČITEV

Na zahodnem robu Primorske se posameznik in skupnost v italijanskem okolju raznoliko prepoznava v slovenskem jeziku in slovenski kulturi, v najširšem pomenu te besede kot kulture bivanja.

Kako se kot posamezni govorec zavedamo izbire za slovenščino in kako kot skupnost razumemo odločitve, ko želimo polno živeti svoje slovenstvo?

Komu je namenjena slovenska šola in kako v šoli s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem in Goriškem ter na dvojezični šoli v Špetru razvijati modele učenja in poučevanja za vse otroke, učence in dijake, ki jim je slovenščina prvi, drugi ali tuji učni jezik?

- Ob 19.00: Predvajanje dokumentarno-igranega filma **Karmela** v režiji Marka Sosiča (Slo, 2019)

SOBOTA, 31. AVGUSTA 2019

- Ob 16.30: ddr. Evgen Bavčar

SLOVENSTVO IN EVROPA

Predavatelj bo razmišljal o slovenski narodni in kulturni identiteti skozi težke eksistenčne preizkušnje. Glede na aktualna dogajanja in dileme bo ob tem izpostavil vprašanje, kdaj bomo v globalnem svetu resnično lahko govorili v lastnem imenu v skladu z našim enkratnim zgodovinskim, kulturnim in identitetnim izkustvom.

NEDELJA, 1. SEPTEMBRA 2019

- Ob 9.00: sveta maša za udeležence Drage

- Ob 10.30: Božo Rustja

UPANJE ČLOVEKA IN KRISTJANA SREDI NASPROTIJ DANAŠNJEGA ČASA

Sodobni človek se zlahka znajde v bivanjski krizi. Veliko stvari mu vliva zaskrbljenost: migracije, ekološki in demografski problemi ... Tudi kristjan je lahko zaskrbljen: pedofilski škandali, nasprotovanje papežu Frančišku v Cerkvii sami, vse bolj prazne cerkve na stari celini, nasprotovanje Cerkvii, neodzivnost mnogih v Cerkvii na probleme v družbi ... In vendar lahko kristjan sredi nasprotij današnjega časa najde temelje svojemu upanju v bogatem krščanskem sporočilu, ki je oblikovalo našo civilizacijo, še posebej naš narod.

- Ob 15.30: slovesna izročitev 8. Peterlinove nagrade

- Ob 16.00: dr. Ernest Petrič

PROBLEMI IN ODPRTA VPRAŠANJA SLOVENIJE PO NEODVISNOSTI

Izhodišče razmišljanja bodo problemi polpretekle dobe in aktualnosti, začenši s tistimi, ki jih je Slovenija podedovala iz razvoja po letu 1991. V ospredju bodo posebej tisti, ki jih je Slovenija po osamosvojitvi uspela urediti, kakor tudi ostali, ki jo še bremenijo. Sledili bodo problemi novejšega časa, ki so dejansko nastali pri nas pa tudi širše v Evropi in svetu in so se pojavili po osamosvojitvi ter zavirajo naš razvoj na družbenem, političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Drugače rečeno, kaj so problemi, ki zavirajo razvoj naše domovine. Vsaj v nekaterih pogledih bo razmišljanje skušalo nakazati pot nadaljnjega razvoja doma pa tudi Evrope in njenega položaja v sodobnem svetu.

Kratka predstavitev predavateljev DRAGE 2019

ANDREJA DUHOVNIK ANTONI

Rojena v Ljubljani, Slovenija, z odličnim uspehom konča šolanje na klasični gimnaziji in študira slovenski jezik s književnostjo in etnologijo/kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer za svojo diplomsko nalogo prejme Prešernovo študentsko nagrado.

Po diplomi se zaposli na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in opravlja delo lektorice slovenščine na univerzah v tujini; v študijskem letu 1981/82 na Univerzi v Krakovu na Poljskem, v naslednjih letih pa v Italiji, in sicer na Univerzi v Vidmu ter v Padovi.

Ukvarja se tudi s prevajalskim delom ter z literarno kritiko.

Leta 1997 se zaposli na Zavodu RS za šolstvo, kjer opravlja delo pedagoškega svetovaleca za slovenske šole v Italiji in je na Deželnem šolskem uradu v Trstu predstavnica RS za šolska vprašanja Slovencev v Italiji.

Po poučevanju na slovenskem klasičnem liceju v Gorici (Italija) je od šolskega leta 1983/84 pa vse do danes profesorica slovenščine na mednarodni šoli »United World College of the Adriatic« v Devinu pri Trstu. V programu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS »učenje slovenščine na daljavo« tudi mentorica slovenskim dijakom, ki se šolajo v programu mednarodne mature v tujini, od septembra 2015 na šolah UWC Mostar, UWC Bosch (Nemčija), UWC Singapore, UWC Hong Kong. Je tudi članica komisije UWC Slovenija, ki izbira slovenske dijake za šolanje na UWC šolah.

DDR. EVGEN BAVČAR

Publicist in fotograf Evgen Angel Bavčar se je rodil 2. oktobra 1946 v Lokavcu pri Ajdovščini. Po usodni eksploziji detonatorja za mine je do svojega dvanajstega leta popolnoma izgubil vid. Kljub odsotnosti učbenikov in knjig v slovenščini, ki bi bili napisani v Braillovi pisavi, in posledičnim težavam je uspešno maturiral na gimnaziji v Novi Gorici, diplomiral pa na ljubljanski Filozofski fakulteti, in sicer iz filozofije in zgodovine. Za kratek čas je postal gimnazijski profesor zgodovine, nato je leta 1972 s štipendijo francoske vlade nadaljeval študij filozofije in estetike v Parizu: leta 1973 je na Sorboni dosegel magisterij iz estetike,

leta 1976 pa še doktorat. Istega leta je začel raziskovalno delo na CNRS (Centre national de la recherche scientifique) in nadaljeval študije za pridobitev državnega doktorata (na temo Art et société dans les esthétiques françaises contemporaines).

← Evgen Bavčar je izdal ogromno strokovnih in umetniških publikacij. V središču njegove estetske misli je humanistična vizija človeka, ki se udejanja v lepem in dobrem ter stremi k potrjevanju človekovega dostojanstva, k povezovanju različnosti in k utrjevanju medsebojnosti. Ob umetniškem delu pa je izjemno pomembna njegova vloga pri promociji slovenske literature v Evropi in prodora evropske literature v slovenski prostor. Bavčar je dolga desetletja neutrudni pobudnik prevodov slovenske literature v francoščino ter francoskih del v slovenščino.

Od leta 1987 se Bavčar intenzivno posveča likovni umetnosti, točneje fotografiji. Poleg številnih odmevnih razstav, ki jih je imel po vsem svetu (od Prage in Amsterdama do Moskve in Istambula, od Berlina in Oxforda do Sao Paola, Kalifornije, Tokia in Ciudad de Mexico), vodi seminarje o fotografiji in predava na mednarodnih strokovnih srečanjih. Za umetnost fotografije namreč ne potrebuje očesa, kot sam pravi, ampak duha in srce.

Za svoje delo je Evgen Bavčar prejel številne nagrade in priznanja, med katerimi Red za zasluge RS (2004) ter Pretnarjevo nagrado ambasadorjem slovenske književnosti in jezika po svetu (2012). Leta 2013 so mu v knjižnici José Vascancelos v Cuidadu de Mexico, ki slovi po tem, da ima največjo zbirko knjig v Braillovi pisavi na svetu, podelili častni doktorat. Leta 2016 je prejel Nagrado Državljan Evrope, ki jo podeljuje Evropski parlament, istega leta tudi prestižno nagrado Francoske legije časti.

BOŽO RUSTJA

Božo Rustja je duhovnik v koprski škofiji, publicist, pisatelj in urednik. Rodil se je 1. julija 1963. Diplomiral je leta 1988 na Teološki Fakulteti v Ljubljani z nalogo Versko-teološka misel Alojza Rebule. Sledil je podiplomski študij na Gregorijani, kjer je pri p. Marku Ivanu Rupniku naredil magisterij na Fakulteti za misiologijo in medverske (interreligiozne) študije ter istočasno na Institutu za družbeno komunikacijo končal interdisciplinarni študij komunikologije, izpopolnjeval se je v Londonu, Švici (Freiburg) in Franciji (Lyon).

Od leta 1990 je pri Ognjišču, ki ga vodi in urejuje. Odgovoren je tudi za tiskovni urad koprške škofije.

Na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani od leta 1998 predava in vodi seminar o množični komunikaciji ter samostojni seminar o etiki v množičnih občilih tako v Ljubljani kot na oddelku v Mariboru. V strokovno publicističnem delu se posveča predvsem proučevanju medijev v odnosu do Cerkev, etično-moralni dimenziji medijev, demokratizaciji medijev, interpretaciji cerkvenih dokumentov in stališč Cerkev do javnih občil.

Je avtor številnih publikacij verske in vzgojne vsebine in knjig za otroke. V knjigi Izziv sodobnih medijev, ki je izšla leta 2009, so zbrani članki, ki govorijo o značilnosti (sodobnih in »klasičnih«) medijev, pomenu le-teh v življenju sodobnega vernega in neverujočega človeka. Leta 2013 je izšla knjiga Petrova pot, ki na poljuden način bralcem približuje Sveto pismo.

Od nas so se od prejšnje Drage poslovili

Marko Štavar

– Kakšna prihodnost za slovensko manjšino? (1999)

Alojz Rebula

– Slovenci med domom in svetom (1968)
– O spremenljivosti in nespremenljivosti vrednot (1972)
– Kam plovemo? (1988)

Ciril Zlobec

– Današnja slovenska idejno kulturna stvarnost (1970)

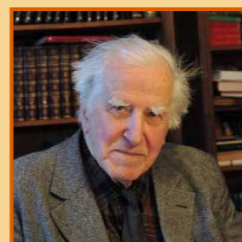
Jurij Zalokar

– Nekaj pogledov na psihologijo raznarodovanja (1971)

Tomaž Pavšič

– Kulturna povezanost (1970)

Justin Stanovnik

– Lectio difficilior (1991)

Andrej Capuder

– Pot v obljudeno deželo (1987)
– Enoumje 2000 (1997)

ERNEST PETRIČ

Slovenski politik, pravnik, politolog, strokovnjak za mednarodne odnose, univerzitetni profesor in diplomat. Rodil se je 18. novembra 1936 v Tržiču. Študiral je v Ljubljani in se izpopolnjeval na Dunaju, v Nemčiji, Veliki Britaniji in Nizozemski. V letih 1967–72 je bil odgovoren za znanost in tehnologijo v Kavčičevi vladi. Tako imenovana akcija 25 poslancev je imela za Petriča hude in dolgotrajne posledice, zato je svojo prihodnost gradil na tujem. Ukvarjal se je s problemi mednarodnega prava in mednarodnimi odnosi, z vprašanji varstva manjšin in pravice do samoodločbe. Deloval je v različnih organih OZN in OECD ter Unesca. Pri Raziskovalni skupnosti Slovenije je bil predsednik komisije za znanstveno-tehnično sodelovanje. Bil je veleposlanik SFRJ v Indiji, leta 1991 je postal prvi veleposlanik R Slovenije v Združenih državah in nato državni sekretar na zunanjem ministrstvu RS. Kasneje je bil veleposlanik na OZN in nato v Avstriji. V letih 2006–07 je ob enem predsedoval Svetu guvernerjev IAEA (Mednarodne agencije za atomsko energijo) na Dunaju.

Leta 2008 je bil izvoljen za ustavnega sodnika, novembra 2010 je postal predsednik Ustavnega sodišča. Je član in bivši predsednik ILC (International Law Commission). Ukvarjal se je zlasti z vprašanji varstva manjšin, pravice do samoodločbe ter z vlogo znanosti in mednarodnimi vidiki prenosa tehnologije. Je v IAEA (Mednarodne agencije za atomsko energijo) na Dunaju. Objavil je številne članke in razprave v domačih in tujih strokovnih publikacijah in več knjig, od tega štiri s področja mednarodnega prava, ter temeljno delo v slovenskem jeziku o zunanji politiki.

Je predstojnik katedre za mednarodno in evropsko pravo na Evropski pravni fakulteti Nove univerze (Nova Gorica in Ljubljana). Občasno še predava mednarodno pravo na FDV ter na Fakulteti za evropske in državne študije na Brdu pri Kranju. Od 2017 je nepoklicni svetovalec za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo v uradu predsednika Boruta Pahorja. Leta 2006 je bil odlikovan z zlatim redom za zasluge Republike Slovenije.

ALOJZ REBULA IZ DNEVNIKA 1975

Sobota, 6. septembra

Mokra in zbojkotirana Draga. Kaj ne bi bila. Kot ve povedati profesor Peterlin, je bilo sodelovanje "odsvetovano" možnim predavateljem dr. Rafaelu Lešniku, dr. Francu Rodetu, dr. Branku Šalamunu, Albertu Rejcu.

Dr. Drago Legiša s svojim nastopom – *Mednarodna konferenca v Helsinkih in slovenska stvarnost* – ostane v okviru neobvezujočih splošnosti.

Ob 20.30 v Bazovici maša za mučeniško četverico. Cerkev restavrira in obredu daje posebno vzdušje gozd železnih podpornikov, postavljenih pod polovico stropa.

Potem v župnišču pijemo "lambrusco" in poslušamo bivšega partizana. Pripoveduje o Primorcih, ki so padli na Dolenjskem. Pasti, neodrešen Primorec, od krogle okupiranega Dolenjca, tam v samotah Suhe krajine – kakšna tragičnost ...

Nedelja, 7. septembra

Draga mi je navrgla še eno poznanstvo: z bivšim jugoslovanskim diplomatom dr. Škorjancem iz Radomelj. Stari krotki gospod je hotel spoznati pisca *Divjega goloba* in tako sva skupaj sedla h kosilu.

Prisluhinil sem kozmopolitski življenjski zgodbi, ki jo je spremljalo mehko nihanje kazalca, v nekakšnem deškem pogledu izza finejših očal. Študiral je v Parizu – tam je prijateljeval z drugim študentom, mojim poznejšim profesorjem latinščine na ljubljanski univerzi dr. Milanom Grošljem – in na Dunaju, konzuloval v Rotterdamu, Bernu in Celovcu, med vojno dvakrat tvegala na očetovem domu likvidacijo. Po vojni je deset let živel v Buenos Airesu, kjer je bil v stikih s polkovnikom Vauhnikom. Znameniti vojaški ataše se je zdaj, nesrečen človek, prebijal kot preglednik vozil pri nekem podjetju. Iz Buenos Airesa se je moj sogovornik preselil v ZDA in bil tam šest let profesor, kar mu je vrglo malo dolarsko penzijo. Med svojim diplomatskim službovanjem je osebno spoznal oba kulturnika, za katera se pozanimam, Izidorja Cankarja in Iva Andrića. Ne vem, koliko drži, da je bil bodoči nobelovec sin katoliškega duhovnika, kot pravi. Dal mu je vtis nekomunikativnega človeka.

Na moje vprašanje, v kolikšni meri so starojugoslovanski konzulati prakticirali špijonažo, razniha svoj dobrohotni kazalec v zanikovalni lok.

Seveda so jo morali uganjati, tisto špijonažo, čeprav verjetno bolj po domače, po karadjodjevsko, le da so nje-ga, dr. Škorjanca, verjetno ocenili za preveč prozornega, preveč golobjega za določen posel ... Vsekakor ob tem prijatelju Drage kar ne vem kam s tisto Zweigovo definicijo: "Diplomati, ti umetniki okretnih rok, praznih besed in mrzlih živcev ..." Ali pa se jim na stara leta roke upočasnijo in živci otopijo?

Popoldan opečati s svojim nastopom dr. Rudolf Klinec. Tema: *Primorska duhovščina pod fašizmom*.

To je odpor, katoliška neoborožena NOB *ante litteram*, ki bi bila vredna večjega peresa, kot je bilo Bevkovo.

Odpor, kot vse kaže, brez odpadnikov ne samo od slovenstva, ampak, kar je glede na zadržanje raznih Santinov, Sirottijev in Nogar še posebej zanimivo, niti od Cerkve.

Kot da je vreme poskrbelo za simboličen okvir, spremlja govornika dolg mračen naliv.

Nastop pisatelja Borisa Pahorja ob zaključku Drage 1975

Med odmorom mi Boris Pahor v jedilnici prebere nagovor, s katerim misli poseči v diskusijo. Oster je, a dejansko neovrgljiv. Brez tega bi letošnji Dragi manjkala priokus pereče aktualnosti, čeprav bo politikom seveda nerodno. Priporočim mu, naj bere počasi in tehtno, kar potem tudi stori, sredi napete tišine. Nič čudnega: druga Kocbekova afera, kakor jo lahko imenujemo po prvi ob *Strahu in pogumu*, se še ni izbrnela. Ploskanje je ognjevito in dolgo: za na trak, da bi Ljubljana zaznala avtentičen utrip zamejstva.

Sicer pa ob pogledu na polno zasedeno lopo ljubljanskega interdikta praktično ni zaznati. Kakih petnajst Jugoslovancev je le prišlo.

(Previsna leta, 1996)

Pripravi in poteku študijskih dnevov lahko sledite na spletni strani www.draga-dsi.org